

WOJEWODA OPOLSKI

Opole, 30 stycznia 2025 r.

PS.I.431.1.2.2025.AK

**Pani
Jolanta Chowaniec
Dyrektor
Powiatowego Centrum
Pomocy Rodzinie
w Strzelcach Opolskich
ul. Bolesława Chrobrego 5
47-100 Strzelce Opolskie**

Wystąpienie pokontrolne

W dniu 3.01.2025 r. przeprowadzono kontrolę doraźną Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzelcach Opolskich¹, w zakresie umieszczenia w domu pomocy społecznej. Szczegółowe ustalenia kontroli zostały przedstawione w protokole.

W wyniku kontroli **negatywnie** ocenia się działalność Centrum w kontrolowanym zakresie.

W dniu 12.12.2024 r. do Wydziału Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu wpłynął wniosek kierownika ośrodka pomocy społecznej² o zajęcie stanowiska oraz podjęcie działań umożliwiających umieszczenie małoletniego w domu pomocy społecznej na terenie powiatu strzeleckiego - z uwagi na nie wydanie przez Centrum decyzji w sprawie, mimo wolnych miejsc w DPS.

W roku 2019 została przeprowadzona kontrola kompleksowa Centrum (z realizacji zadań powiatu wynikających z ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz zgodności zatrudnienia pracowników Centrum z wymaganymi

---

¹ Zwanego dalej: Centrum

² Zwany dalej: Ośrodkiem

kwalifikacjami), w wyniku której stwierdzono nst. nieprawidłowości w zakresie umieszczeń w domach pomocy społecznej:

- stosowanie praktyki przekazywania dokumentacji strony postępowania (przed wydaniem rozstrzygnięcia o umieszczeniu) dyrektorom domów pomocy społecznej, tj. osobom nie będącym stronami w postępowaniu, ani też przedstawicielami ustawowymi stron;
- nie informowanie stron o niemożności umieszczenia z powodu braku wolnych miejsc;
- zaistnienia sytuacji beczynności organu.

Na podstawie ww. ustaleń Wojewoda Opolski, w wystąpieniu pokontrolnym z dnia 13.03.2020 r., znak: PSiZ.I.431.113.2019.AK wydał Centrum stosowne zalecenia.

W trakcie kontroli doraźnej, przeprowadzonej w dniu 3.01.2025 r. ustalono, że Ośrodek w dacie 15.10.2024 r. przekazał Centrum dokumenty stanowiące podstawę do umieszczenia małoletniego w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie oraz spełniające wymogi kompletności wniosku, określone w § 8 ust. 3 rozporządzenia z dnia 23 sierpnia 2012 r. Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie domów pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r., poz. 743 ze zm.)³.

Mając na uwadze typy DPS prowadzone na zlecenie powiatu strzeleckiego stwierdzono, że wniosek Ośrodka, o wydanie decyzji o umieszczeniu małoletniego w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, został złożony z uwzględnieniem art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2024 r. poz. 1283 ze zm.)⁴. Przepis ten stanowi, że decyzje o umieszczeniu wydaje organ gminy prowadzącej dom pomocy społecznej lub starosta powiatu prowadzącego dom pomocy społecznej⁵.

Na podstawie korespondencji, prowadzonej od dnia wpływu wniosku o umieszczenie, tj. 15.10.2024 r. do dnia 2.01.2025 r. pomiędzy: Ośrodkiem, Centrum oraz domami pomocy społecznej prowadzonymi na zlecenie powiatu strzeleckiego stwierdzono, że Centrum nadal stosuje praktykę przekazywania

---

³ Zwane dalej: rozporządzeniem.

⁴ Zwana dalej: ustawą.

⁵ W przypadku regionalnych domów pomocy społecznej decyzję wydaje marszałek województwa, z zastrzeżeniem ust. 5.

dokumentacji strony postępowania dyrektorom domów pomocy społecznej, od zgody których uzależnia wydanie decyzji o umieszczeniu.

Należy tu wskazać, że ustawa wprowadza etapowe postępowanie administracyjne w sprawie skierowania, umieszczenia i przyjęcia w domu pomocy społecznej i na każdym z nich określa właściwość organów i nadaje im odmienne uprawnienia:

- 1) **etap pierwszy** obejmuje wydanie przez właściwy organ decyzji w przedmiocie **skierowania do domu pomocy społecznej**. W pierwszej kolejności **organ gminy** właściwej dla osoby w dniu jej kierowania do domu pomocy społecznej, wydaje decyzję kierującą i decyzję ustalającą opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej (art. 59 ust. 1 ustawy). Typ domu pomocy społecznej, ustalany jest przez organ gminy na podstawie akt sprawy i winien być określony w decyzji kierującej. **Rozstrzygnięcie organu gminy pozostaje wiążące dla organu orzekającego w przedmiocie umieszczenia;**
- 2) **etap drugi** polega na wydaniu w stosunku do tej samej osoby **decyzji o umieszczeniu** w konkretnej placówce na podstawie decyzji kierującej. Decyzję o umieszczeniu wydaje **organ prowadzącej dom pomocy społecznej** (art. 59 ust. 2 zd. 1 ustawy), który jest związany treścią i zakresem decyzji kierującej. Oznacza to, że organ prowadzący DPS: albo wydaje decyzję o umieszczeniu albo informuje stronę „o braku wolnych miejsc i wpisaniu na listę oczekujących na umieszczenie”. Zatem, zgodnie z ustawą organ prowadzącej dom pomocy:
  - **nie może zmienić zakresu rozstrzygnięcia decyzji kierującej** - np. typu domu. [Kwestionowanie typu (rodzaju) domu pomocy społecznej, o którym mowa w art. 56 ustawy w postępowaniu o umieszczeniu, podjętym na podstawie art. 59 ust. 2 tej ustawy, jest nieskuteczne z uwagi na to, że typ domu pomocy społecznej ustalony został w odrębnym postępowaniu administracyjnym zakończonym decyzją o skierowaniu, o której mowa w art. 59 ust. 1 ustawy)],
  - **nie może odmówić umieszczenia**. W przypadku, jeśli powiat otrzymał niekompletny wniosek – zwraca się o jego uzupełnienie. Natomiast, w przypadku, gdy nie prowadzi domu pomocy społecznej o typie

wskazany w decyzji kierującej – informuje o tym właściwy ośrodek pomocy społecznej i odsyła dokumentację;

- 3) **etap trzeci** związany jest z **przyjęciem** określonej osoby **do danego domu pomocy społecznej i stanowi realizację decyzji wydanych we wcześniejszych etapach**, przy czym w zakresie przyjęcia - nie wydaje się już decyzji administracyjnej, a czynność tego rodzaju posiada charakter czynności faktycznej. Jak wynika z przepisów ustawy - przyjęcie do domu pomocy społecznej następuje w wyniku decyzji o umieszczeniu, wydanej na podstawie decyzji kierującej (wydanej przez kierownika ośrodka pomocy społecznej). **Dyrektor domu pomocy społecznej nie posiada zatem żadnych kompetencji w zakresie decyzji o przyjęciu lub odmowie przyjęcia osoby skierowanej przez ośrodek pomocy społecznej.**

Zastrzeżenia zatem budzi korespondencja Centrum z dyrektorami domów pomocy społecznej. Stanowi ona dowód, że wydanie decyzji o umieszczeniu w domu pomocy społecznej w powiecie strzeleckim uzależnione jest od pozytywnej opinii dyrektorów tych jednostek na temat osoby kierowanej, a nie wydanej decyzji kierującej, realizującej postanowienie sądu. Z tych względów postępowanie wszczęte na wniosek Ośrodka z dnia 15.10.2024 r. o umieszczenie małoletniego w domu pomocy społecznej przeznaczonego dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie, nie zostało zakończone wydaniem decyzji o umieszczeniu w ustawowym terminie (skoro, jak wynika z pisma 15.11.2024 r., PCPR.4062.82.2024.MK – powiat w tym terminie dysponował 2 wolnymi miejscami w domu pomocy społecznej o typie zgodnym z typem wskazanym w decyzji kierującej).

Ustawodawca nie dał uprawnienia organowi prowadzącemu lub zlecającemu prowadzenie domu pomocy społecznej (tu: staroście strzeleckiemu) do odmowy umieszczenia w domu pomocy społecznej w żadnym przypadku, stąd - pismo Centrum (z dnia 23.10.2024 r., znak PCPR.4062.75.1.2024.MK) informujące Ośrodek o niemożności umieszczenia małoletniego z przyczyn wskazanych przez dyrektorów domów pomocy społecznej - nie ma mocy prawnej i w żaden sposób nie załatwia sprawy. Ponieważ jednostka nie posiadała innych dokumentów potwierdzających, że w okresie od 15.10.2024 r. do 3.01.2024 r. podjęła jakieś czynności w ramach zabezpieczenia ustalonych potrzeb strony i zakończenia postępowania w sprawie

– stwierdzono, że w postępowaniu zaistniała sytuacja bezczynności organu, co stanowi naruszenie zasad określonych w art. 8 k.p.a. w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 12 i 35 k.p.a.⁶. **Brak działań, mimo możliwości powiatu w tym zakresie, spowodował pozostawienie, przez ponad 2,5 miesiąca, osoby wymagającej całodobowej opieki bez należytej pomocy, co z uwagi na skutki, stanowi rażące naruszenie prawa.**

Przepisy wykonawcze określające sposób i tryb kierowania oraz przyjmowania osób ubiegających się o przyjęcie do Domu, również nie przewidują żadnej możliwości przekazywania przez ośrodki pomocy społecznej i powiatowe centra pomocy rodzinie, dokumentacji zgromadzonej w postępowaniu o skierowanie i umieszczenie w domu

- dyrektorom domów pomocy społecznej. Z treści § 8 ust. 4 rozporządzenia wynika wprost, że instytucjami uprawnionymi do posiadania dokumentacji osób kierowanych są: właściwy miejscowo ośrodek pomocy społecznej oraz powiatowe centrum pomocy rodzinie. Natomiast kwestie związane z pozyskaniem, przez dyrektora DPS, informacji o mieszkańcu uregulowane zostały w § 11 i § 12 rozporządzenia. Z uwagi na powyższe, przekazanie danych osobowych, przed wydaniem decyzji o umieszczeniu stanowiło, w badanym przypadku, naruszenie trybu kierowania do domu pomocy społecznej określonego w § 8 ust. 4 rozporządzenia, a w konsekwencji również:

- zasady określonej w art. 100 ust. 1 ustawy, zgodnie z którą: „w postępowaniu w sprawie świadczeń z pomocy społecznej należy kierować się przede wszystkim dobrem osób korzystających z pomocy społecznej i ochroną ich dóbr osobistych.

W szczególności nie należy podawać do wiadomości publicznej nazwisk osób

---

⁶ Jedną z zasad ogólnych postępowania administracyjnego jest zasada szybkości wyrażona w art. 12 k.p.a. Zasada ta jest równocześnie jedną z gwarancji realizacji zasady zaufania do działań organów administracji publicznej ustanowionej w art. 8 k.p.a. w związku z art. 2 Konstytucji RP. Realizacji tej zasady służy między innymi określenie terminów załatwiania spraw przez organy administracji publicznej. Zgodnie z art. 35 § 1 k.p.a., organy administracji publicznej obowiązane są załatwiać sprawy bez zbędnej zwłoki. Treść tego obowiązku oznacza również zakaz nieuzasadnionego przetrzymywania spraw bez nadawania im właściwego biegu. W myśl art. 35 § 2 k.p.a., niezwłocznie powinny być załatwiane sprawy, które mogą być rozpatrzone w oparciu o dowody przedstawione przez stronę łącznie z żądaniem wszczęcia postępowania lub w oparciu o fakty i dowody powszechnie znane albo znane z urzędu organowi, przed którym toczy się postępowanie bądź możliwe do ustalenia na podstawie danych, którymi rozporządza ten organ. Z kolei w art. 35 § 3 k.p.a. przewidziano, że załatwienie sprawy wymagającej postępowania wyjaśniającego powinno nastąpić nie później niż w ciągu miesiąca, a sprawy szczególnie skomplikowanej – nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od dnia wszczęcia postępowania, zaś w postępowaniu odwoławczym – w ciągu miesiąca od dnia otrzymania odwołania. W oparciu o powyższe uznaje się, że organ administracji publicznej zmierza do załatwienia sprawy, jeżeli prowadzi postępowanie w zgodzie ze standardami wskazanymi w powołanych wyżej przepisach.

- korzystających z pomocy społecznej oraz rodzaju i zakresu przyznanego świadczenia”;
- przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych).

Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych nieprawidłowości

W trakcie kontroli stwierdzono:

1. Uchybienia: nie dotyczy

2. Nieprawidłowości, w tym:

2.1. Kluczowe:

- a) uzależnienie wydania decyzji o umieszczeniu w domu pomocy społecznej od pozytywnej opinii dyrektorów tych jednostek na temat osoby kierowanej, co stanowi naruszenie art. 59 ust. 1 i 2 ustawy;
- b) bezczynność organu w sprawie, co stanowi naruszenie zasad określonych w art. 8 k.p.a. w związku z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej oraz art. 12 i 35 k.p.a.;
- c) przekazanie danych osobowych, przed wydaniem decyzji o umieszczeniu, co stanowi naruszenie trybu kierowania do domu pomocy społecznej określonego w § 8 ust. 4 rozporządzenia, a w konsekwencji również:
  - zasady określonej w art. 100 ust. 1 ustawy;
  - przepisów Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych);
- d) niewyeliminowanie nieprawidłowości stwierdzonych w wyniku kontroli przeprowadzonej w roku 2019 oraz niewykonanie zaleceń pokontrolnych Wojewody Opolskiego z dnia 13 marca 2020 r., znak: PSiZ.I.431.113.2019.AK, wydanych Centrum w zakresie umieszczeń w domach pomocy społecznej.

2.2. Znaczące: brak

2.3. Zwykle: brak

Przyczyny stwierdzonych nieprawidłowości: nieprzestrzeganie przepisów ustawy oraz rozporządzenia, nie realizowanie ustawowego obowiązku w zakresie umieszczeń w domach pomocy społecznej.

Skutki stwierdzonych nieprawidłowości: pozostawienie, przez ponad 2,5 miesiąca, osoby wymagającej całodobowej opieki bez należytej pomocy.

Osoby odpowiedzialne za stwierdzone nieprawidłowości: z uwagi na wyniki kontroli przeprowadzonej w roku 2019 oraz wydane zalecenia pokontrolne za osobę odpowiedzialną uznano wyłącznie Dyrektor Centrum.

W związku z powyższym, na podstawie art. 128 ust. 1 ustawy,

zalecam:

- 1) niezwłoczne zakończenie postępowania w sprawie z wniosku z dnia 15.10.2024 r. o umieszczenie małoletniego w domu pomocy społecznej dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie;
- 2) prowadzenie postępowań z wniosków o umieszczenie w domu pomocy społecznej zgodnie z przepisami ustawy, rozporządzenia i k.p.a.

Pouczenie

1. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia.
2. Wojewoda ustosunkowuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.
3. W przypadku nieuwzględnienia przez wojewodę zastrzeżeń jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni obowiązana jest do powiadomienia wojewody o realizacji zaleceń, uwag i wniosków. Informację o sposobie wykonania zalecenia należy przesłać do Wydziału Polityki Społecznej Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, na adres: ul. Piastowska 14, 45-082 Opole.
4. Jednostka organizacyjna pomocy społecznej albo kontrolowana jednostka w terminie 30 dni jest obowiązana do powiadomienia wojewody o realizacji

zaleceń, uwag i wniosków, zgodnie ze zmianami dot. uwzględnionych przez wojewodę zastrzeżeń.

5. W przypadku stwierdzenia istotnych uchybień w działalności jednostki organizacyjnej pomocy społecznej albo kontrolowanej jednostki wojewoda, niezależnie od przysługujących mu innych środków, zawiadamia o stwierdzonych uchybieniach organ założycielski tych jednostek lub organ zlecający kontrolowanej jednostce realizację zadania z zakresu pomocy społecznej.
6. **Kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych - podlega karze pieniężnej w wysokości od 500 do 12 000 zł.**

Z up. Wojewody Opolskiego

Ewa Pawlinów

Dyrektor

Wydział Polityki Społecznej

Pismo zostało wydane w postaci elektronicznej i podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

Do wiadomości:

Rada Powiatu Strzeleckiego,
Starostwo Powiatowe w Strzelcach Opolskich,
ul. Jordanowska 2
47-100 Strzelce Opolskie